

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878
NO. 295. — ŠTEV. 295.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 18, 1934. — TOREK, 18. DECEMBRA 1934

TELEFON: CHelsea 3-3878
VOLUME XLII — LETNIK XLII

“ODNOŠAJE Z RUSIJO JE TREBA PREKINITI!” — WOLL

VODITELJI DELAVSKE FEDERACIJE OČITAJO MOSKOVSKI VLADI, DA JE PRELOMILA DANO OBI JUBO

Komunisti propagirajo po Združenih državah za svoje ideale. — Podpredsednik Ameriške Delavske Federacije zahteva, da mora vlada takoj prekiniti diplomatske odnose s Sovjetsko Unijo. Gospodarski voditelji niso edini. — Trgovci bi radi sodelovali z vlado, industrija pa noče.

WASHINGTON, D. C., 17. decembra. — Matthew Woll, podpredsednik Ameriške Delavske Federacije, je danes nastopil kot priča pred posebnim kongresnim odsekom, ki preiskuje neameriško propagando v Združenih državah.

Odločno je zahteval, naj Združene države prekinejo diplomatske zveze s Sovjetsko Unijo in naj bodo zveze toliko časa prekinjene, dokler ne pride do popolnega preloma med ruskimi in ameriški komunisti.

Woll je nastopil pred kongresnim odsekom kot predsednik "National Civic Federation". Rekel je, da se načeloma strinja z neko prejšnjo izjavo predsednika Ameriške Delavske Federacije, Williama Greena, ki je ugotovil, da se je komunistična propaganda v Združenih državah znatno povečala, odkar je Amerika priznala Sovjetsko unijo.

— Položaj je pač tak, — je dejal Woll, — da je treba takoj dobiti proti njemu kakšno uspešno od pomoč. Državljeni Združenih držav imajo pravico zahtevati, da naša vlada odločno zahteva od Sovjetske unije, naj zatre delavnost mednarodnih komunistov, ki je naperjena proti Združenim državam.

— Ako Sovjetska unija ne bo ugodila tej naši zahtevi, bomo šli še dalje in zahtevali, naj Združene države prekinejo diplomatske zveze s Sovjetsko unijo. Zahteva, na katero se sklicuje Woll, je vsebovana v pogojih ameriške vlade. Predno je namreč Amerika priznala Rusijo, je izjavila, da jo bo priznala le pod pogojem, če ne bo ruska vlada v okrilju svojih meja trpela nobene organizacije, čije smoter bi bil strmoglaviti sedanjo ameriško vlado.

Nadalje je izjavil Matthew Woll, da je reliefna administracija priporočila nezaposlenim učiteljem, ki uče nezaposlene delavce, naj čitajo sledeče časopise: "New Leader", "Labor Action", "Workers" in "The Daily Worker."

Po Wollovem zatrjdu je to dokaz, da ameriška vlada, pod čije nadzorstvom posluje reliefna administracija, priporoča nezaposlenim učiteljem časopise, ki zahtevajo nasilno strmoglavljenje ameriške vlade.

Pred Wollom je govoril Green, ki se je skliceval na dejstvo, da izza priznanja ruske vlade navzlic obljubam Maksima Litvinova, ruskega komisarja za zunanje zadeve, komunistična delavnost v Združenih državah ni ponehala, pač pa nasprotno, celo povečala se je.

Green ima baje dokaze, da skušajo komunistični elementi podminirati ameriške strokovne organizacije ter jih izrabiti v svoje prekucuške namene.

Predsednik kongresnega odseka, demokrat McCormack iz Massachusetts, je rekel tekom današnjega zaslišanja, da komunistične delavske organizacije silijo newyorške trgovce, da jim morajo plačevati prispevke. Kot pičo je navedel trgovca Alberta W. Williamsa, ki mora vsak teden izročiti "Needle Trade Workers Industrial Union" tri odstotke od vsote, ki jo plača svojim uslužbencem.

WHITE SULPHUR SPRINGS, W. Va., 17. dec. — Voditelji ameriške trgovine in industrije so danes poskušali izdelati načrt, s katerim bi pojasnili vladi želje ameriškega gospodarstva.

Delavci morajo biti zavarovani

WASHINGTON VELIKO GNEZDO BUTLEGARJEV

Dovažajo pijačo naravnost v kapitol. — Butlegarji nemoteno hodijo po hodnikih senatorske palače.

Washington, D. C., 17. dec. Ravnatelj League of Distilled Spirits Rectifiers, Ammon McClellan pravi, da je Washington najslabši kraj cele dežele, kar se tiče butlegarskega delovanja.

Butlegarji nemoteno hodijo po senatorski in kongresni palači ter zalagajo s svojim blagom kapitol. McClellan pravi, da more na zahtevo vsakemu dokazati, da more iz katerekoli imenovane palače po telefonu naročiti tihotapsko žganje in da mu bo naročilo tudi dostavljeno.

Proti butlegarjem je po njegovem mnenju samo ena pomoč: davki na opojne pijače morajo biti znižani, da more postavna pijača tekmovali z nepostavno.

Richmond, Va., 17. decembra. — Predsednik antisalonске lige pastor E. J. Richardson zatrjuje, da bo Virginia leta 1938 ali pa najpozneje leta 1940 zopet postala suha država. York okraj se je poslužil svoje pravice ter je zopet prepovedal prodajo opojnih pijač. To je že drugi okraj Virginije, ki je po odpravi prohibicije prepovedal prodajo opojnih pijač.

NOVI ŠVIČARSKI PREDSEDNIK

Bern, Švica, 16. decembra. Rudolf Minger, ki je kot vojni minister organiziral švicarsko vojsko, je bil izvoljen za predsednika švicarske konfederacije za leto 1935.

Minger, ki se je udeleževal manevrov v fraku in s cilindrom na glavi, je med narodom zelo priljubljen.

Švicarski predsednik je najvišji uradnik v deželi, toda ima le malo izvrševalne moči. Izvoljen je za eno leto in ne more biti zaporedoma dvakrat izvoljen, temveč zopet čez sedem let.

Švicarski vladni svet šteje 7 članov, ki so zaporedoma po eno leto izvoljeni za predsednika.

Ze takoj pri prvih poskusih je bilo opaziti, da so zastopniki trgovine pripravljene sodelovati z vlado, dočim hočejo zastopniki industrije reševati krizo na svojo pest.

Vsled tega je veliko vprašanje, če se bodo mogli gospodarski voditelji zediniti glede izvedljivega programa.

MOONEYU JE PROŠNJA ZAVRNJENA

Štirje governerji so že odbili njegovo prošnjo za pomilostitev. — J. Mooney pravi, da je bil obsojen na podlagi krivih priseg.

San Francisco, Cal., 17. dec. Generalni pravdnik države California Webb je v imenu ravnatelja californijske kaznilnice St. Quentin odgovoril na prošnjo Thomasa Mooneya, katero je vložil pri najvišjem sodišču ter prosil, da se sodniška obravnava proti njemu obnovi. Mooney, ki se nahaja zaradi bombnega napada na paradu leta 1916 že 18 let v ječi, je prosil že štiri governerja za pomilostitev, toda vsakokrat mu je bila prošnja odbita.

Mooneyu je bilo skupno z Warren K. Billingsom dokazano, da je vrzel med paradu bombo, ki je zahtevala 10 človeških žrtev. V svoji prošnji na najvišje sodišče zatrjuje Mooney, da je bil obsojen samo na podlagi cele vrste krivih priseg.

Proti temu pa trdi Webb, da sodišče v slučaju, ako bi bilo resnično, kar trdi Mooney, ne more ukreniti ničesar, razun da ga pomilosti. Sedanja governer ima zopet v svojih rokah Mooneyevo prošnjo za pomilostitev, toda ne bo ničesar ukrenil, dokler najvišje sodišče ne razsodi.

MACHADO ODPOTOVAL IZ NEMCIJE

Hamburg, Nemčija, 17. dec. Bivši kubanski predsednik general Gerardo Machado je naglo odpotoval proti Švici, najbrže, da se izogne izročitvi, katero zahteva kubanska vlada, ki ga dolži, da je kriv mnogih zločinov tekom svojega predsedništva.

Machado, ki je pretekli teden prišel v Nemčijo, da bi se zdravil v kopalniščih, se je naglo odpeljal z avtomobilom, ko je prišla nemška tajna policija v njegov hotel.

Z njim je odpotoval tudi bivši poljedelski minister in njegov osebni zdravnik dr. Eugenio Molinet in drugi njegovi spremljevalci.

Havana, Kuba, 17. decembra. — Kubanska vlada je naročila svojemu poslaniku v Berlinu, da zaprosi nemško vlado, da izroči bivšega predsednika Gerarda Machado.

HAUPTMANN BAJE NI KRIV

Profesor Condon ne misli, da je Hauptmann odvedel Lindberghovega otroka. — Nikdo ga ni videl umoriti otroka.

West Palm Beach, Fla., 17. decembra. — Dr. John F. Condon, ki je posredoval pri pogajanjih za odkupnino Lindberghovega otroka, pravi, da Hauptmannu ne bo mogoče dokazati, da je odvedel in umoril Lindberghovega otroka.

Dr. Condon pravi, da je prišel v Florido, da zasleduje sledove, ki so vsebovali v 2500 pismih, katera je prejel od dneva, ko je na nekem pokopališču v Bronxu izročil odkupnino \$50,000. Drugi vzrok, da je Condon prišel v Florido, pa je, da ima zelo važne in dobre novice za ženo Al Caponeja, ki se nahaja v Aleatraz kaznilnici v zalivu v San Franciscu.

"Nikdo ni vedel Hauptmanna, da bi bil umoril otroka. Ne verjamem, da bi ga mogli obsojiti", je rekel dr. Condon. Po njegovem mnenju bi bilo mogoče Hauptmanna obdolžiti izsiljevanja in posesti odkupnine.

Pri obisku v hiši Caponejeve žene dr. Condon ni imel sreče, kajti žene ni našel doma. Nekemu uslužbenec v hiši je rekel, da bo zopet prišel, predno se bo v sredo odpeljal v New York, toda ni hotel ničesar povedati o vsebini "veselega" sporočila. Kot znano, je bilo Caponejevo ime pri pogajanjih za Lindberghovo odkupnino mnogokrat imenovano.

OTVORITEV MOSTU ČEZ SAVO

Beograd, Jpgoslaviya, 17. decembra. — Prvi most za avtomobilski promet, ki bo vezal Beograd in Zemun čez Savo, je bil v nedeljo otvorjen. Most je slovesno otvoril regent princ Pavel s svojim kabinetom.

Most sta zgradili neka nemška in francoska družba. Dolg je 1500 čevljev in 36 čevljev širok. Gradili so ga štiri leta.

PRINC OBZOJEN NA SMRT

Stalingrad, Rusija, 17. dec. Bivši princ Mačizariani in dva njegova tovariša so bili obsojeni na smrt, ker so ukradli socialistično lastnino, vredno 200,000 rubljev.

JMOR MISJONARJEV

Šanghaj, Kitajska, 16. dec. Kot pravi neko poročilo, je bil najden umorjen in zakopan na starem bojišču ameriški misijonar John E. Stam in njegova mlada žena. Mladi par z dva meseca starim otrokom so kitajski roparji odvedli 7. decembra. Usoda otroka ni znana.

DELODAJALCI BODO MORALI SKRBETI ZA ZAVAROVALNINO

WASHINGTON, D. C., 17. decembra. — Predsednik Roosevelt je odobril poročilo, katero mu je vročil njegov odbor Economic Advisory Council. Poročilo vsebuje načrt za zavarovalnino proti brezposelnosti, za kar bodo morali delodajalci plačevati, in tri druge načrte za starostno zavarovalnino. Pri zadnjih dveh načrtih bo še vlada dodala svoje naziranje.

DILLINGERJEV TOVARIŠ V ROKI PRAVICE

Burns je bil v Chicagu prijet. — Baje je bil v zvezi z velikim ropom v Brooklynu.

Chicago, Ill., 17. decembra, Joseph Burns, ki je eden zadnjih še preživelih Dillingerjevih tovarišev, je bil v svojem stanovanju v Chicagu aretiran. Policija je pri njem tudi našla nek zapisknik, iz katerega je razvidno, da je bil Burns tudi v zvezi z držnim ropom oklopnega avtomobila v Brooklynu, ko so roparji odnesli 427 tisoč dolarjev.

Burns je bil med desetimi zločinci, ki so si v septembru 1933 s strojnimi puškami priborili pot iz ječe na prosto. Orožje je v kaznilnico vtihotal njihov poglavar John Dillinger. Burns je osmi Dillingerjev tovariš, ki je bil do sedaj prijet ali ustreljen.

Dvajset zveznih detektivov in 11 policistov je vdrla v Burnsovo stanovanje. Navzlic temu, da je bilo njegovo stanovanje podobno arzenalu, se je predal brez odpora. V stanovanju so našli tudi dve strojni puški, kateri je Dillinger skupno z Johnom Hamiltonom odnesel iz policijske stražnice v Warsaw, Ind. Burns je stanoval pri svoji 40 let stari sestri.

Izdajalski list, ki kaže na njegovo udeležbo pri brooklynskem ropu, je našel nek poštni uradnik, ki je izvedel za Burnsovo bivališče in je naznanil policiji.

Toda niti poštni uradnik J. McWhorter, niti policijski kapitan John Stege, nočeta izdati, kaj je zabeleženo na listu. Toda nek drug policist, ki je bil pri preiskavi Burnsovega stanovanja, je rekel je Jos. Burns na listu vsoto, \$427,000 delal z 12 in nato zopet z 12 pomnožil, kakor bi se hotel prepričati, ako je njegov račun pravilen. Vsled tega je policijski mnenja, da je bilo pri brooklynskem ropu udeleženi 12 roparjev, ki so si plen enako razdelili.

Naročite se na GLAS NARODA, največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Načrt za zavarovalnino proti brezposelnosti vsebuje med drugim naslednje točke:

Delodajalci nosijo celo breme te zavarovalnine.

Doneski za zavarovalnino bodo določeni v obliki davka po 3 odstotke delavske plače.

Zvezna vlada bo strogo nadzirala zavarovalnino v posameznih državah.

Glede starostne zavarovalnine je predsednikov odbor stavil naslednje nasvete:

Obvezni sistem, pod katerim bodo morale posamezne države sprejeti zakon, po katerem bodo morali delodajalci in delavci prispevati za starostno zavarovalnino.

Načrt, po katerem se bodo doneski delodajalci in delavci steekali v skupno blagajno.

Vladni prispevek bi izpolnjeval vsoto po prvem in drugem načrtu.

Odbor je tudi izdelal načrt za bolniško oskrbo.

Glede bolniške zavarovalnine odbor še ni ničesar sklenil.

Sedanja načrt za zavarovalnino proti brezposelnosti sledi Wagner-Lewisovemu načrtu, je pa mnogo obsežnejši in določa natančnejše vladno nadzorstvo.

Wagner-Lewisov načrt se je lansko leto razbil vsled odpora delodajalcev.

Predlog, da morajo delodajalci nositi vse breme zavarovalnine, izhaja iz American Federation of Labor. Tudi delavska tajnica Miss Perkins se zavzema za to, da delodajalci plačujejo za zavarovalnino, toda jim hoče olajšati breme s tem, da kupci plačujeja, vsled česar bi se cena blaga zvišala za neznamen odstotek.

Ako pa bi delavec, ki dobi 75 odstotkov vsega blaga, moral prispevati za zavarovalnino, tedaj bi bil dvojno obdavčen: plačevati bi moral prispevke in poleg tega še blago dražje plačati.

NAPOVEDUJE ZRAČNI TORPEDO

West Chester, Pa., 17. dec. Major K. K. V. Casey, uradnik pri E. I. du Pont Namours Company je rekel, da bodo v prihodnji vojni uporabljali zračne torpede, katere bo vodil radio. Casey pravi, da prišel do tega prepričanja, ker mu je znano, da se delajo tozadevne poskušnje po celem svetu. Rekel pa je, da s tem ni mislil, da tudi du Pontova družba dela kake take poizkuse.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Schurz, President L. Benedik, Treas. Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

En celo leto volja na Ameriko in ... \$7.00 ... \$3.50 ... \$7.00 ... \$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelji in praznikov. Spisal brez podpisa in osebosti se ne priobčujejo.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 7-3878

"KEVAVA INTERNACIONALA"

S presenečenjem in ogorčenjem zasleduje svetovna javnost odkritja ameriškega senatnega odseka, ki preiskuje mahinacije družb in posameznikov, ki so v svetovni vojni zalagali vojskujoče se z orožjem in municijo.

Municipijski tvorničarji — člani takozvane "krvave internacionale" — so se ne vse kriplje protivili, da bi posegali politiki v njihovo trgovsko poslovanje. Zdaj so pa mahoma utihnili.

Tudi gospodom v Angliji, ki so se še pred kratkim strahovito šopirili, je kar naenkrat pošla sapa.

Par tednov je tega, ko je izjavil Sir John Simon, angleški zunanji minister:

— Vlada njegovega veličanstva ne bo nikdar dopustila, da bi kdo na tak način razkrinkoval poštenjake, ki trgujejo z orožjem.

Te dni je pa dospelo iz Anglije poročilo, da je angleška vlada sklenila pretipati kosti in obisti velikemu mogulu "krvave internacionale" Bazilu Zaharovu in njegovim tovarišem.

Istočasno je ameriški poslanik v Bernu, Hugh R. Wilson, v imenu washingtonske vlade predložil generalni komisiji razorožitvene konference načrt mednarodne pogodbe za kontrolo trgovine z orožjem in municijo.

Zdi se, da bo vlada nekaj resnega podvzela proti elementom, katerim je senator Nye zaklical v brk:

— Vi, gospodje, ste nam s prodajo orožja zaveznikom palmili v vojno. Vi ste povzročili strahovito povojno siromaštvo, vi ste krivi, da se je dežela zadolžila za dvajset milijonov dolarjev!

Senatna preiskava se vrši baš v času, ko mora sleherni sprevideti, da je nevarnost nove vojne na obzorju.

In kdlo more dvomiti, da bi prihodnja vojna s pomočjo modernih iznajdb uničila moderno civilizacijo.

Ljudi, ki je pripravljajo, je treba smatrati za blaznike, jim obleči prisilni jopič ter napraviti konec njihovemu delovanju.

Po dolgih šestnajstih letih izza kónca svetovne vojne je prišla vlada do zaključka, da se mora v tem oziru nekaj storiti. Eno izmed najuspešnejših sredstev za preprečenje vojn je, onemogočiti vojnim dobičkarjem milijonske dobičke.

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

Kot je bilo že poročano v tem listu pretekli teden, priride "Slovan" na sveti dan dne 25. decembra božičnico s sv. Miklavžem (Santa Claus) v Slovenskem Narodnem Domu, 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

Na božičnici bodo nastopili nekateri otroci "Slovanovih" članov s petjem, deklamacijami itd.

Sodelovali bodo pri tej prireditvi tudi naši mladi tamburaši pod spretnim vodstvom Mr. Gerjoviča, tako da bo užitka dovolj tudi za odrasle.

Ker se za to prireditev ne bo razpošiljalo posebnih vabil, se vas vse skupaj na tem mestu prav uljudno vabi, posebno otroke in njihove staršice.

Glede posebnih naročil za sv. Miklavža na "Slovanovi" božičnici, kot omenjeno v zadnjem dopisu, bodisi v obliki posebnega naročila ali paketa za vaše malčke ali odrasle, se vas uljudno prosa, da to storite po možnosti čimprej mogoče. To lahko sporočite "Slovanovim" članom osebno, ali ako želite pa na: Santa Claus, c/o "Slovan", Slovenski Narodni Dom, 253 Irving Ave., Brooklyn N. Y.

Torej kličem vam vsem skupaj: Na svidenje v Slovenskem Narod. Domu na: 253 Irving Ave. Brooklyn, N. Y., dne 25. decembra. Tem potom vas vse rojake in rojakinje v Greater New Yorku in okolici uljudno vabim v imenu Slov. pevskega društva "Slovan" na našo veliko veselico na Silvestrov večer dne 31. decembra. Glede veselice bo pozneje natančneje poročano v tem listu v obliki oglasa.

S pevskim pozdravom! Anthony Svet, tajnik Slov. pev. dr. "Slovan".

Oregon City, Ore.

Pošljam vam \$6.00 za naročnino Glas Naroda. 22 let smo naročeni na list in ga res ne moremo pogrešati. Hvala vam za redno pošiljanje.

Sporočila bi o razmerah v zelenem Oregonu, pa kaj hočem, delavsko razmere so tukaj ne samo pod ničlo, ampak človek se ne moti, ako reče, da so pod petnajstimi ničlami. Dela se malo, kdor pa dela, mora delati za dva ali tri druge, plača je pa napol.

Tukaj v Oregonu kakor tudi po drugih državah se zavzemajo, da bi stari ljudje dobili podporo. Bilo bi jako dobro in tudi zmagal bi, ako bi mladina in vsi se podpisali in delovali za ta namen.

Seveda, nekaj se mora zgoditi, kajti je preveč ljudstva. Obeta se nam vse, ali nič dobrega. Vsak dan se sliši in čita o vojni. — Kaj pa bo potem? Ali bodo morali mladi možje in fantje spet kri prelivati? Bog nas varuj kaj takega. Res je, da uboga Jugoslavija ne more prenašati tako slabega postopanja od Madžarov in Italijanov. Meni se zdi, da je ljudstvo razburjeno in da drug drugega videti ne morejo. Ako si pošten in resnico govoriš, se zameriš. Ako bi ljudstvo bilo bolj složno, bi bolj lahko izhajali kajti vsak človek je svojega poštenja vreden.

Kako je pa Peter Zgaga? Ali si ti kaj boljši? Ne verjamem, kajti ne moreš pustiti žensk na miru. Oh, Zgaga, zakaj se vendar ne prikažeš sem v Oregon City! Ti ne veš, kako ore-

SLOVENSKO-AMERIKANSKI Koledar za leto 1935 je v tisku

Onim, ki so ga že naročili, ga bomo poslali koncem tedna.

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA

50 CENTOV

Naročite ga danes.

Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York, N. Y.

Iz Slovenije.

Smrt zaradi preperela brvi.

Te dni se je vračal na svojem vozu gostilničar Tajnikar iz Ptujске gore ponoči iz Babčje vasi domov. K njemu je prisedel tudi dolgoletni književodja tvornice strojil v Majšperku, 32-letni Vigele Roman. Ko sta privozila do Stanečke vasi, je Vigele stopil z voza, hotel si tu skrajšati pot domov v Majšperk, ki je držala preko brvi čez Dravinjo.

Vigele pa se tedaj ni vrnil domov. Domači so bili v skrbnem znanju in ga iskali sluteč, da se mu je pripetila kaka nesreča. Te dni pa so našli delavci iz Majšperka nedaleč od brvi v vodi Vigelela utopljenega. Kakor se domneva, se mu je pri prehodu preko brvi zlomila pod nogami kaka deska in Vigele je zdrknul v Dravinjo, ki je bila zaradi zadnjega deževja precej narasla.

Anton Trdin še enkrat pred velikim senatom.

Po sodbi radi umora Valentina Trdina v Črnem grabnu je bil morilec Herle že odpeljan v mariborsko kaznilnico, Antonija Trdinova pa v begunjsko žensko kaznilnico. Ostal je v ljubljanskih zaporih še Anton Trdin, ki se je moral pred velikim senatom s še 4 obtoženci zagovarjati zaradi krive prisege in narejanja lažnih listin. V dvorano je vstopil v kaznilniški obleki, z gosto črno brado in obut v svoje turisticke čevlje.

Miha Trdin je bil z bratom Antonom na Holandskem. Imel je tam kantino, pa mu je Fran Vodlan, trgovec iz Zagorja, poslal 24. novembra 1930 12,296 listrov haložana. Miha ni plačal. Vodlan ga je tožil pri ljubljanskem okrožnem sodišču, nato pa zarubil posestnika Pe-

gonske Maričke hrepenijo po tebi, od kar smo videle tvojo sliko. Peter Zgaga, želimo ti zdrave in vesele božične praznike in srečno novo leto!

Zdrave in vesele božične praznike in srečno novo leto želimo tudi vsem Slovincem širom Amerike in Canade, posebno pa Mrs. Rose Jackson in družini, Mrs. A. Molensky in družini v Sherwood, Oregon ter družini J. Adamich v Port Angeles, Wash. Srčen pozdrav od Mary Turnshek in družine.

70-letna starica šla v smrt.

Naenavdan dogodek je globoko presunil starček in starke, ki bivajo v mariborski o-skrbnišnici. Na stranišču so našli 70-letno Jero Velker mrtvo. Zastrupila se je ponoči z lizolom. Ker je izvršila dejanje na stranišču, ni nihče opazil njenega smrtnega boja, da bi ji nudil pomoč. Velkerjeva ni bila čisto pri zdravi pameti ter je obupno dejanje izvršila očitno v zmedenosti.

Dva ponesrečena.

Na progi pri Litiji se je hudo ponesrečil 29-letni progovni delavec Jožef Sone, doma iz Ribč pri Kresnicah. Sone je potiskal majhen vagonček, naložen z železniškimi pragovi. Nenadno pa mu je na progi spodrsnilo in je pri padcu stegnil desno nogo pod vagonček. Pri tem mu je šlo kolo čez nogo in mu jo zmečkalo. — V gozdu nekje nad Litijo se je ponesrečil delavec Alojz Koprivnikar, zaposlen pri lesnemu industrije Ivanu Kotarju. Pri podiranju drevosa je opazila debela veja in mu zdrobila levo nogo nad kolonom. — Oba ponesrečena se zdravita v bolnišnici.

13 MESECEV PONEODOLŽNEM V LAŠKI JEČI

Konec preteklega leta je bilo v Postojni aretiranih devet Slovencev, med njimi tudi jugoslovanski železničar Henrik Mekinda. Fašistična propaganda jih je osumila protitalijanske propagande. Skoraj vsi so bili odvedeni v Koper v preiskovalne zapore, kjer so ostali po več mesecev, nato pa so večino izmed njih izpustili, med njimi tudi jugoslovanskega železničarja Mekindo. Le dva, črkostavec Karel Tavčar in čevljar Vlado Bizjak sta bila postavljena pred posebno sodišče za zaščito države. Te dni se je proti njima vršil proces. Konkretno sta bila obtožena antinacionalne propagande, ki naj bi jo bila vršila v prejšnjih letih vse do oktobra, ko sta bila aretirana. Obtožena sta pred sodniki s poudarkom izjavila, da nista kriva. Država, tožilec je zahteval za vsakega po dve leti ječe. Sodišče je obsodilo Tavčarja na 2, Bizjaka na poldrugo leto ječe. Na podlagi poslednje amnestije jima je bila sedaj kazni odpuščenata. Prebila sta celih 13 mesecev v preiskovalnem zaporu.

NAZNANILO.

Rojakom v Irwin, Pa., in Herminie, Pa., sporočamo, da jih bo obiskal rojak Mike Paušek, iz Irwin, Pa., ki je pobleščen pobirati zaostalo naročnino, kakor tudi kolektati od dolžnikov.

Upravništvo.

Cena DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilo ENGLISH SLOVENE READER STANE SAMO \$2

Peter Zgaga

O UPNIKIH IN DOLŽNIKIH Ko imaš denar v žepu, se ti prične strašno muditi. Slovo je kratko in nič kaj pristržno. Komaj mu podaš roko, pri tem mu pa ne gledaš več v oči. V nekakšni zadregi si, pa tudi on ni najboljšje volje. Komaj je denar menjal svojega gospodarja, se začne pri obeh — pri dolžniku in upniku — nenavaden proces. Dolžnika se loti čudna pozabljenost, ki je temvečja, čimvečja je bila izposojena vsota. Po dveh ali treh dneh se že ničesar več ne spomni. Vse je z veliko lahkoto in z nekakšno naslado temeljito pozabil. Pa ne samo to. V njem se začneta porajati odpor in jeza napram upniku, in ta jeza ne prestanto narašča, čimbolj se bliža dan, ko bo treba dolg vrniti. Dolžnik začne smatrati upnika za svojega sovražnika. V nasprotju z dolžnikovo pozabljenostjo se pa začne v upniku oživljati spomin v presemetljivih podrobnostih. Natančno se spominja dne, ko je prišel k njemu. Ve, kako je bil oblečen, kako se je obnašal in kako je govoril. Vsake malenkosti in vsake podrobnosti se spomni. Spominja se vsakega bankovca posebej, ki mu ga je odštel na mizo. Vsega se spominja tako natančno kot se spominja človek prvega poljuba, ki ga je dobil v življenju. Izza tistega usodepolnega trenutka se mudita tako dolžnik in kot upnik precej na prostem. Dolžnik zato, da bi ga upnik ne presenetil v stanovanju, upnik pa zato, da bi dolžnika kje na ulici srečal. V upnikovih možganih tik-taka podnevi in ponoči vprašanje: — Bo? Ne bo? Bo? Ne bo? Usoda je že tako odločila, da se ne srečata. Pošta, ki je običajno navdve uspešna, v tem slučaju popolnoma odpove. Dolžnik je pripravljen desetkrat zoporedoma prisoci, da od upnika ni dobil nobenega pisma. Vsa pisma, ki mu jih pošilja upnik, se "izgube". Dolžnik postane jezen, samozavesten in razdražljiv. Njegovo sovraštvo napram upniku neizmerno naraste. O dobrotniku, ki mu je posodil denar in ga rešil iz velike zadrege, ima nenavadno mnenje, ki ga izraža v misli in besedi: — Ubil ga bom, hudiča, če mi pride v kremplje! Upnik je sprva ogorčen, kmalu pa postane čudovito mehak. Ako se po dolgem času slučajno srečata, začne upnik hoditi okrog dolžnika kot mačka okrog vrele kaše in prav po beračje moleduje, naj mu vrne denar. Prav dobro namreč ve, da s pomočjo sodnije ne more dosti oziroma nič opraviti, kajti sodnik bo vpošteval dolžnikovo zagotovilo: — Seveda sem mu dolžan. In pošteno mu bom vrnil, kakorhitro bom imel. Če ga slednjic s prošnjami in moledovanjem vendarle pripravi, da mu vrne, postane razmerje še bolj zapleteno. Upnik dobi sicer svoj denar nazaj, s tem si je pa nakopal smrtnega sovražnika. Kadarkoli sreča upnik nekdanjega dolžnika, se slednji zaničljivo obrne vstran. In nekdanji dolžnik pripoveduje svojim prijateljem: — Takega zlodja kot je on, ni na vsem svetu. Nekoč mi je posodil par centov, pa me je hotel na meh odreti! Sram naj ga bo! To je bilo včasih, danes je seveda vse drugače. Dandanes namreč sploh ne dobiš denarja na posodo. Tako je prav. Se bo že vsaj število sovražnikov zmanjšalo.

SORODNIKA ALI PRIJATELJA V DOMOVINI NE MORETE BOLJ RAZVESELITI KOT ČE MU POŠLJETE DENARNO POŠILJATEV ZA BOŽIČ Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu. V JUGOSLAVIJO Za \$ 2.00 Din. 100 ... \$ 5.25 Din. 200 ... \$ 7.50 Din. 300 ... \$12.— Din. 500 ... \$24.— Din. 1000 ... \$47.50 Din. 2000 ... V ITALIJO Za \$ 9.25 Lir 100 ... \$18.25 Lir 200 ... \$44.60 Lir 500 ... \$88.20 Lir 1000 ... \$176.— Lir 2000 ... \$352.— Lir 3000 ...

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ST. JUNOSCA-SZANIAWSKI:

TELEFONSKI POGOVOR

Šele ko je prišel v pisarno, je opazil, da je v naglici pustil doma na mizi aktovko s tekočo uradno korespondenco.

V nji je imel nekaj aktov, ki jih je bilo treba še danes predložiti šefu v podpis. Gospod Ksawery je stopil torej k telefonu, da bi naročil ženi, naj mu pošlje aktovko po služkinji.

Telefonira...
— Zasedeno, — zakliče gospodična v centrali.

Čez pet minut zvon izaova.
— Zasedeno!

To se je zdelo gospodu Ksawery že prenemno. Toda kaj storiti? Počakal je še malo in zopet pozvonil. To se je ponovilo še petkrat. Ni zaupal telefonistki, zahteval je zvezo z kontrolerjem. Prosil ga je izrečno, naj pazi na njegovo številko. Nič ni pomagalo, tudi kontrolor mu je nervozno potrlil:

— Res, zasedeno je.
Toda gospod Ksawery rabi akte nujno. Pokliče torej slugo in ga pošlje na svoj dom, da mu prinese pozabljeno aktovko.

Sluga, vesel napitnine, svetočano objubi, da bo takoj nazaj, toda vrne se šele čez dobro uro. In kar je še bolj žalostno, praznih rok.

— Oprostite, pro-im, toda pomagati se ne da, gospod, kar je, pri njih ni nikogar doma... Zvonil sem in zvonil, kakor na alarm, trkal in razbijal sem po vratih, pa ni nič zaleglo... Nič se ne da ponagati, milostiva je s služkinjo nekam odšla.

Gospod Ksawery stopi ves presenečen takoj zopet k telefonu... toda...
— Zasedeno! — odgovori gospodična iz centrale.

Tedaj pa res že ni več vedel, kaj bi si mislil o tem. Začelo ga je skrbeti. Vzel je klobuk in suktno, planil iz pisarne, skočil v prvi avto-taksi in se odpeljal domov. Odprl je vrata s svojim ključem in planil ves upehan v stanovanje.

Prvi hip si je zadovoljno od-dahnil: žena je stala pri telefonu in govorila z nekom.

— Kaj pa počenjaš s tem telefonom? — je zakričal na njo.

Žena se je obrnila, nehala govoriti, odložila slušalko in se začudeno ozrla na moža.

— Kaj se je pa zgodilo? — Kaj si se vrnil iz pisarne? — Kakšen pa si?! — Kaj ti je? — je vprašala vsa v skrbeh.

videč njegov s krvjo zaliti obraz in potno čelo.
— Prej bi moral vprašati jaz, kaj se je zgodilo. Kaj je počenjaš s tem telefonom? — Najmanj petnajstkrat s e m zvonil in klicel, pa te nisem mogel priklicati... Celi dve uri je bil moj telefon zaseden. Sluga, ki sem ga brž poslal domov, ni mogel nikogar priklicati, nikogar ni bilo v stanovanju... To je konec sveta ka-li!

Gospod Ksawery je res razburjen.
— Ne razumem... Za kaj pa gre? — jeclja prestrašena žena.

— Aktovko z uradnimi akti sem pozabil doma!

— Kaj sem jaz kriva, da si jo pozabil? — vpraša žena strupeno.

— Poslal sem po njo slugo, pa ni mogel v stanovanje.

— To ni izključeno... Marrička je na trgu... Odsla je takoj za teboj, vsak čas se mora vrniti, — odgovori žena očividno pomirjena.

— Kaj si pa delala, zakaj mi nisi odprla?

— Toda, dovoli, dragi moj, telefonirala sem vendar, saj si sam videl... Žena je že užaljena in ogorčena nad tem zasliševanjem.

— Vem, da si telefonirala. Petnajstkrat sem zvonil in vedno je bilo zasedeno. Torej si telefonirala nepretrgoma celi dve uri. Ta je pa lepa!

— Pomiri se. Govorila sem samo s svojo prijateljico Puno. Kaj mi niti tega več ne

privoščiš... in v ženinem glasu je zatrepetala solza.
Ta ton je poznal gospod Ksawery še predobro. Molče je vzel svojo aktovko in šel v pisarno.

Žena je zmajala z glavo, zahtevala znova zvezo s svojo prijateljico Puno in se ji začela opravičevati:

— Oprosti, draga moja, saj se še nisva pomenili do konca. Oprostiti mi moraš, vrnil se je moj mož iz pisarne, nekaj je bil doma pozabil, pa je naju prekinil, cigani... Saj več. Žene smo res reve, še pomeniti se ne moremo pošteno.

DETEKTIVSKA VISOKA ŠOLA

Londonško predmestje Hendon se ponaša od preteklega tedna z najmodernejšo kriminalistično šolo v Angliji. Na tej detektivski univerzi so se pričela predavanja, ki pripravljajo slušatelje na znanstveno preiskovalno službo pod vodstvom najznamenitejših strokovnjakov. Detektivska visoka šola je bila ustanovljena na pobudo šefa slovitoga Scotland Yarda lorda Trencharda in obsega poleg učilnic tudi poskusne laboratorije in zbirke. Moštvo se šola v Piel House. Organizacija šole je bila poverjena patologistki edinburške univerze Jamesu Davidsonu. On je povabil v profesorji zbor sodnega patologa Sira Spilburyja, toksikologa Sira Williama Wilcoxa, kemika dr. Roeha Lyncha in strokovnjaka na polju ognja Roberta Churchilla.

Slušatelji detektivske visoke šole bodo študirali splošne vede, anatomijo, patologijo in druge stroke. Pozneje se bodo na konkretnih primerih učili, kako je treba zasledovati zločince. Davidson sam je znan kriminolog in njegovo ime je prišlo ponovno v javnost nedavno, ko je razkrinjal morilko Donaldsonovo. Je avtor mnogih knjig, zlasti iz sodno-medicinske stroke. Pri otvori-

tvni šole je izjavil, da dela moderni detektiv sicer dobro, toda ta šola ga bo seznanila z vsemi načini preiskovanja zločinov, znanimi doslej samo laboratorijem.

Trenchard sam pa ne polaga na šolo posebnih nad. Po njegovem mnenju mora biti pravi detektiv nadarjen že po naravi. Namen šole ni izrazita specializacija. V nji naj se moderni stražniki seznanijo z vsemi metodami in pripomočki, kar jih rabi kriminalistika. Inspektor Carrick iz Scotland Yarda, eden izmed učiteljev šole, je izjavil, da bo dala šola vsakemu slušatelju v 15 mesecih toliko, kolikor bi mu prinesle izkušnje v službi skozi 20 let. Šola ni razdeljena na razrede, temveč na stanice. Absolventi bodo uvrščeni med navadna inspektorje in podvizivizionalne inspektorje. Slavnii inspektor Francis bo predaval na šoli o avtomobilnih in avtomobilskih nesrečah. Že omenjeni Carrick bo predaval o policijskih primerih na ulici. Če ugrizne recimo na ulici pes človeka, mora stražnik ugotoviti njegovega lastnika in vložiti ovadbo. Če pa ugrizne pismonošo, mora biti kopija ovadbe poslana poštenu ravnateljstvu. Pri zasledovanju kriveca je najmanj 1026 načinov po tem, ali gre za blazneža, biciklista, dimnikarja ali tulovalca. Sluštelji se morajo naučiti hitro telefonirati po policijski voz, ki mora biti čim prej na določenem kraju. Pri identifikaciji zločincev ni odločilna podobnost s sumljivimi tipi, zabeleženi v kriminalnem registru, temveč odtisi prstov. Pri odkrivanju zločina je treba dotični kraj temeljito pregledati, kajti često vodijo malenkosti k odkritju. Mnogi slušatelji so oženjeni, nekateri so celo absolvirali visoke šole. Tudi na telovadbo so mislili organizatorji.

Ustnovitev detektivske visoke šole je veljala velikanske vsote in letni izdatki so preračunani na poldrugi milijon. Po zgledu Scotland Yarda, ki ima 21.000 mož v policijski in detektivski službi, ustanovljajo detektivske visoke šole tudi druga mesta. V Bristolu, kjer je samo 700 policistov, imajo samostojno detektivsko šolo pod vodstvom dr. Burgessa. V laboratorijih teh šol proučujejo spektro- in mikroskopično madeže na obleki, na tleh, na pehištvu itd. Proučujejo tudi človeške lase in ugotavljajo njihovo starost, pečajo se z mikrofotografijo, z uporabo ultravijoletnih žarkov, z analitičnimi svetilkami in infrardečimi žarki. V mnogih strokah prevzema angleška detektivska visoka šola dognanja evropskih kriminologov, tako nauk o prahu dr. Locarda iz Lyonsa, uporabo mikrofotografije pri zasledovanju zločincev po metodi dunajskega profesorja S. Turkla, ogled potvorb, zlasti umetniških del dr. Rechtra z bruseljske kriminološke šole, dognanja prof. Bischoffa iz Lausanne itd.

PRIJAZNE, DOMAČE SOBE kurjene, topla voda, električna razsvetljava, s hrano v hiši (pristna slovenska postrežba) ali brez hrane. Oglasite se pri: — Miss Rose Koprivšek, 318 Sumner Ave., Brooklyn, N.Y. (6x)

KAPITAN ARISTIDE COSULICH SE PODA V POKOJ.

Ko bo dospela dne 23. decembra "Saturnia", ki je last Italian Line, v New York, bo izgubil Atlantik eno najbolj značilnih osebnosti — kapitana Aristida Cosulich, poveljnika velike motorne ladje. Soglasno z določbami Italian Line, se bo kapitan Cosulich s šestdesetimi leti podal v pokoj.

Po rojstvu je Dalmatince ter je bil rojen v bližini irske obale. Potomec je znane Cosulicheve družine z Malega Lušinja v bližini Trsta. Cosulicheva družina je ustanovila Cosulich Line, ki se je pozneje združila z Italian Line. Že tekom sedmih generacij se vsi moški člani Cosulicheve družine posvečajo mornarstvu.

Rojen je bil na očetovi 650-tonski jadrnici "The Tigre" na Irskem morju 31. julija 1877. Njegov stari oče Antonio Felice Cosulich je imel štiri take ladje kot "The Tigre". Mladi Aristide se je s svojo materjo podal na mali dalmatinski otok, kjer je ostal do petnajstega leta svoje starosti, nakar je postal mornar na očetovi barki "The Teresa Cosulich". Na nji je dvakrat obkrožil svet ter marsikaj doživel, kar bi mlade fante zelo zanimalo. Jadril je mimo rta Good Hope in Horn, ušel kanibalom in sopro in v Holandski Vzhodni Indiji ter preživel strašen hurikan pri Apiji, Samoa, v katerem se je potopilo dvajset ladij.

V Ameriko je prvič došel pred petinštiridesetimi leti. Prav dobro se spominja, ko je šel prvič preko Brooklynskega mostu ter je moral plačati en penny pristojbine. Vsega skupaj je napravil 350 prekoatlantskih voženj.

Tekom vojne je poveljeval transportnim ladjam v Sredozemskem morju. Po vojni se je petkrat podal v Združene države s parnikom "Belvedere", ki je prevažal ameriško vojaštvo. Pozneje je prevzel poveljstvo nad parnikom "Martha Washington" in "Presidente Wilson", leta 1928 je pa začel poveljevati 24-tonski motorni ladji "Vulcania". Na tej ladji bo tudi napravil svoje zadnje potovanje.

Jesen svojega življenja bo preživel na Malem Lušnju ter bo z jadrnico križaril po Jadranskem morju.

BOGATA BERAČICA

V nekem poljskem mestecu imajo veliko senzacijo s staro beračico Knauerjevo. Beračica je hodila dan za dnem po mestu in in okolici ter prosila ubogajme. Stara je že 84 let in končno so jo hoteli spraviti v sirotišnico, da bi ji ne bilo treba več beračiti. Toda starka se je odločno uprla, češ, da v zavetišče ne gre, ker takih socialnih ustanov nima rada. Tam siromaka samo šikanirajo, ona se pa počuti še dovolj svežo, da lahko hodi okrog dobrih ljudi in prosi miloščine. V sirotišnicah je po njenem mnenju preveč birokratizma. Ravnatelj ima osem sob in 100.000 letne plače, pa se za siromake ne zmeni, saj nima pojma, kaj je revščina.

Toda ženi niso ti ugovori nič pomagali, na vsak način so jo hoteli spraviti v sirotišnico in ker ni šlo drugače, se je zglasila pri nji policija. In glej čuda, pod starim, s pajčevinami pokritim zabojem so našli veliko vrečo, polno zlatnikov in srebrnjakov. Nad 50 kg zlata in srebra je imela stara beračica skritega doma. Seveda je bila policija radovedna, kako je prišla do tega zaklada. Starka pa tega ni hotela povedati, zatrjevala je le, da ima zlato in srebro že 30 let. Beračiti pa menda zljaj ne bo smela več.

"GLAS NARODA"

zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

ANGLEŠKA ARMADA V FRANCIJI

Calais, Francija, 14. dec. — Dogodki pred 20 leti se zopet ponavljajo, ko je prišlo v Calais 1500 angleških vojakov, ki so namenjeni v Saar. Pet častnikov je takoj odpotovalo v Saar, da pripravijo barake za vojaštvo.

Kakor v svetovni vojni, bodo Angleži tudi sedaj imeli svojo glavno postojanko v Calais. Od tu bo armada dobivala svoje zaloge v Saar. Prihodnji teden bo prišlo 120 vojaških tovornih avtomobilov s potrebnim vojaškim materijalom.

Francoska vlada je za prevoz angleškega vojaštva in zalog določila posebni vlak.

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTINO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

VSEPOVSOD JE ISTA IGRA

V vseh državah posvečajo dandanes največjo pažnjo oboroževanju in pripravam za novo ljudsko klanje. Na sliki vidite japonsko infanterijo, ki brede deročo reko.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vsi naša dolgoletna skušnje vam zamoremo dati najboljša poizkušnja in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljan naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratna dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in znanotvjamu vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

GORA LEZE...

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIPREDIL: I. H.

48

— Toda ljudje bodo vendarle izpraševali, kje sem dobil denar.

— Recite, da ste zadel v loteriji. In pri ljudeh boste imeli ugled. Sedaj pa takoj napravite, kakor ste pričeli. V dveh letih morete reči: Rufel je rekel, da more biti vaša hiša kot lep zelen hrib, ki se dviga v višino in nič ne leze doli, kakor leze doli neka druga velika, lepa hiša v vasi. Toda nisem nič rekel! — Rufel vrže vrečo čez ramo.

— Ali mislite Purčelera?

— Saj nisem ničesar rekel: Toda v koži, v kateri tiči gospod Purčeler, ne bi hotel biti. Med nama povedano: hotel sem mu pomagati! Zaradi njegove dobre žene. Pa kaj vam pravim! S puško je šel nad mene! Kot bi bil stari Rufel divji kozel. No! Sedaj se je spustil v kupčijo z nekim drugim, pred katerim naj ga Bog varuje sto let! In sedaj bodo postavili na posestvo vknjižbo za osemdeset tisoč! Osemdeset tisoč! Lep denar, gospod Daks! In tako težak, da bo na lepi hiši stisnil streho in zidovje!

— Za božjo voljo, — jeclja Žorž, — ali je Purčeler izgubil pamet?

— Ljubi gospod Daks! Človek ne more izgubiti, česar svoje celo življenje ni mel. Še eno leto in visoki gospod Purčeler ne bo več mnogo imel! Smili se mi samo njegova uboga žena! — Rufel potisne vrečo višje na ramo. — Sedaj pa prosim, dovolite, gospod Daks, da na vašem ognju skuham kaj malega. Ognjišče bom lepo očistil, da se vam ne bo treba zgrazati.

— Toda Rufel!

— No! — Bolestni nasmeh se raztegne preko ovelih starčevih ustnic. — Saj sem vendar navajen računati s takimi krščanskimi stvarmi. Samo ostanite, prosim, gospod Daks! Nočem vas zadrževati od dela. Drva si sam prinesem; lonec in meso in kruh, vse imam s seboj. Ničesar drugega ne potrebujem. kot žveplenko. Pa tudi to imam v vreči. Ostanite, delajte pridno in mi blagohotno dovolite, da vam voščim prav lep dober dan!

Z globokim priklonom se Rufel splazi skozi vrata in skozi druga vrata v vežo.

Žorž globoko dahne, iztegne gole, mišičaste roke. Smeje pograbil težko kladivo, s katerim je v zid goreče pekarne izbil veliko luknjo ter udari veselo z vso silo po nakovalu, da kot zvon zadoni skozi vse stene hiše in daleč skozi vas.

Zgodaj zjutraj naslednjega dne prinese Rufel denar. Sedaj je mogel iti Žorž okoli svojih upnikov. To je bilo veliko štrmenje in gostobesedno čestitanje! Rufel je še prejšnji večer skrbel za to, da je šlo poročilo o Žoržu, "ki je zadel veliko srečko", od hiše do hiše. Ta vest je našla pot tudi k Simmerauerju. Medtem ko je mati Katrica to nepričakovano srečo zapisala na račun "ljubelega Boga", ki je hotel dobroto, ki jo je Žorž storil na pekovski, poplačati, tarna Vrona: — Marija, Jožef! Samo da toliko denarja ne bi zapravil!

— No, no! Kako moreš tako slabo misliti? Saj se more vendar kdo tudi v boljšega premeniti!

— Ne ta!

Glas te besede prav nič ne ugaja Simmerauerju.

— Hej, ti! — Predno more dalje govoriti, mu položi Matej roko na ramo:

— Bežite, oče! Pustite deklet pri miru!

Vrona gre iz sobe ter stopi pred hišna vrata. Dvorišče in vrt je zapadel sneg, ki se sveti v solncu in neslišna zimska tišina leži po belem pobočju hriba. V tem ledenem molku zadoni skozi čisti zrak lahen, komaj še razločljiv odmev iz doline: kling, kling, kling, kling. Ta glas zopet preneha in čez nekaj časa zopet zadoni: kling, kling, kling, kling. Temnega obraza se Vrona obrne v vežo in godrnja: — Tak ropot dela, da se sliši celo gori k nam! — Jezno gre zopet na delo.

Mirno in dolgočavno potekajo dnevi pri Simmerauerju. Nov sneg pade na starega in težavno je bilo hoditi v vas. Toda v majhni hišici so vsi pozdravljali zimo kot odrešenika. Hudi mraz je drseča tla stisnil v trlne okove, izpodjedajočo vodo izpremenil v nepremičen led. Toda mir, ki ga je našel Simmerauer s svojimi ljudmi, je bil samo na zunan; strah pred pomladjo je zvečer legel z njim v posteljo in je bil zjutraj zopet na nogah. Vendar pa so vsi pridobili na času ter so mogli odpočiti utrjene ude. Tega počitka pa Vrona ni bila deležna. S černo voljo je v hiši opravljala vsa dela, tako da za Mateja ni ostalo ničesar. Vedno otožneje gledajo njegove tihe oči. Nekega večera pravi:

— Poglejte, oče; pri nas je delo končano. Vendar ne morem celo zimo lenobo pasti na skledah.

— Toda Matej! — Mihel položi svojemu sinu roko na koleno. — Kjer jih je pet, more jesti še štiri. Seveda ti ne morem braniti, da čez zimo kaj zaslužiš. Poglej, Purčeler je drevje, ki je padlo v njegovem gozdu, prodal. Tam bodo kmalu pričeli z delom. Kaj ko bi šel za drvarja? Zaslužiš lep denar. Spati in jesti moreš pri meni. Tako si moreš kaj prihraniti in si doma.

— Da, da! — pravi Matej malo omahujoč.

— Ali imaš morda kaj drugega v mislih?

— Ali nikdar ne mislite na ponudbo, ki mi jo je enkrat stavil Purčeler? In vendar sami veste, kaj vse govore ljudje. Mislim, da bi me Purčeler mogel rabiti.

— Tako! — Starca glas noče popolnoma ubogati. — Seveda! Kot lačni potrebuje kruha, tako potrebuje on tebe. Toda —

— Kaj, oče?

— Kadar ima koga, kot si ti, potem ga spomladi ne bo pustil.

— To postavim za pogoj, da me pusti, kadar me potrebuje, oče.

Mihelova skrb je potolažena. Nekaj časa še govori da-lje, nato pa Matej vstane in gre iz sobe. Globoko se oddahne, ko stopi na prsto. Nad njim blišče zvezde jasne zimske noči in v dolini se bližajo majhne luči, kot bi tam doli ležalo jezero, v katerem bi se zrcalile zvezde neba. Z rokami na hrbtni stoji Matej v snegu, tako zatopljen v svoje misli, da ne sliši sestričnih korakov.

DEMONSTRACIJE V PARIZU

Ko so letos praznovali v Franciji Dan premirja, je v Parizu vprizorilo trideset tisoč francoskih socialistov velike pro ti-vojne demonstracije.

— Matej! — Njen glas je robat in razburjen. — Ali je res, kar so mi oče povedali?

Matej prikima.

— Matej! Ali pa si dobro premisli!

— Da! Mislim si, da ji bo zmanjšana skrb, ako ima koga, ki bo opravil delo, katero zamudi Tone.

— Matej!

— Nikar mi ne odgovarjaj! Moram!

Tedaj Vrona razume. Čez nekaj časa vpraša tiho:

— Ali se ne bojiš nevarnosti?

— Nevarnosti? — Matej zmaje z glavo. — Karolina ima Toneta rada. Kaj ji je za mene? Jaz pa sem zadovoljen, ako ji morem malo pomagati.

Z naglo kretujo položi Vrona roko okoli njegovrega vratu, kot bi hotela brata varovati pred bolečino, kateri je šel nasproti. Matej stisne sestro k sebi. In ko v nočni tišini zasliši odmev udarcev kladiva, ki so brez prestanka prihajali iz doline, pravi smeje:

— Ali ga slišiš? Kako pridno kuje dolgo v noč?

— Beži! — godrnja Vrona. — Še ti me muči! — Nato pa pritisne obraz na bratov vrat.

— Kadar zdrži pri delu, tudi pri ljubezni ne bo izpustil. Bodi pametna! In ne vdaj se, dokler si ne moreš reči: vreden te je!

Z obema rokama prime njeno glavo in ji pri svitu zvezd pogleda v oči.

Molče korakata po snegu in ko stopita v vežo porine Matej pri hišnih vratih zapah.

(Dalje prihodnjic.)

PRED VRATI V ZAPRTI TIBET

Tibet je za Evropea še vedno skrivnostna dežela v srednji Aziji. In vendar so že do sedaj prišli pogumni misijonarji. Znana je misijonska postaja v Sinkiangju (kitajski Turkestan), ki je že več let od sveta tako odrezana, da misijonarji niso mogli dobiti od zunaj niti živil niti novih misijonskih moči. Vodja misijona p. Loy, ki je pred enim letom odpotoval iz Evrope, je šele sedaj prišel na svoje mesto v Tihvo (v Sinkiangju). Pri tej priliki je vzvel s seboj zaboje in omare, ki so že več let ležali v Šangaju in Kansu, ter jih z volovsko vprego po nevarnih potih prepeljal v misijon.

Šest misijonarjev pa deluje že tudi v kitajski provinci Tsinghaj (Kukunor), ki meji na Kansu. Ta provinca pa je tako rekoč že v Tibetu, "zaprti deželi". Da je misijonsko delo tukaj sploh mogoče, je vzrok ta, ker so Kukunor pred leti zasedli kitajske čete in ga še drže. Vsak izmed 6 misijonarjev opravlja ozemlje, katero je vsako zase majhno kraljestvo. Jež potuje po tej zelo gorati deželi in opravlja v njej dušno pastirstvo med kitajskimi izseljenci, kateri so se iz domovine izselili v to budistično deželo. Med izseljenimi so tudi kristjani.

Iz poročil ten misijonarjev posnemamo te-le podatke o deželi in deželanah:

Tu živi pisana mešanica narodov in plemen, verstev in kultur. Med tem, ko tukaj še precej mirno žive med seboj tibetanska pastirska plemena, domači Tujeni, normadski Mongoli, se fanatični turško-

med Kitajci v provinci Kansu, ki so že več stoletij v stiku s krščanstvom.

Kansu pa je lepa dežela, polna krasot. V sencih temnih gozdov se pasu konji Fandsev. Tam volk hodi po medvedovi sledi, leopard se masti z divjimi prašiči, tiger pobija antilope, fazanov pa je toliko, da so že kar nadležni. Z visokega gorovja za Himalajo priteka gorske vode, ki sredi pušča-ve ustvarjajo zelenice. V Kansu vidiš na peščenih in umetno namakanih njivah čudovito žito. Celo na gorskih policah pridni kmetič obdeluje zemljo. Na obširnih planotah se na zeleni travi pasu čredo ovac, oslov itd., enogrbne kamele se zibaje pasejo v varstvu pastirjev in psov.

Toda tudi v to deželo je zadela katastrofa potresa, povodnji, suše, upori, vstaje so spravila na beraško palico vso deželo. Pomanjkanje in bedo izpričujejo zogljenela pogorišča zapuščenih kmetij, opuščene njive, razčepani ljudje in nagi otroci. Če po dolgem jezdenju stopiš v hišo, ves truden, iščeš prenočišča, ti postrežijo z osvežujočim čajem ali krompom.

Že tisočletja so po poti Lan-čau-Sičou karavane hodile proti zahodnim kulturnim deželam. Pred tolovaji iz puščave Gobi je to cesto ščitil veliki kitajski zid. Po njej so marširale kitajske vojske, dokler je v puštinji še vladal rumeni zmaj kitajskih cesarjev. Po tej poti so prihajali prvi krščanski misijonarji-Nestorijanci. Skozi te zelenice je v 13. stoletju popotoval potovalec Marco Polo, ki so njegova poročila začudila ves krščanski svet. Trgovskih židov pa nikdar ni manjkalo in jih še danes ne manjka v teh daljnjih krajih. Po tej poti je prišla v Evropo svila in čaj.

"Fandse" se oblačijo v kozulovinate suknje, ki so na pasu nekoliko spodrecane, da v gubah hranijo svoje orodje, posebno lesene skodelice. Pokrivajo se navadno v silasto kosmato kučmo, ob pasu visi nož. Ženske nosijo kar skuštrane lase, včasih pa jih imajo spleteno v kratke, drobne kite. Zadaj imajo za lase obešene razne krasotne obeske, ki bingljajo po hrbtni. Pisana obleka sega do pete. Medtem, ko so vse okrašene, je njihova zadnja polovica podobna draguljarski izložbi: ljubijo namreč široke suknjene trakove, posejane s steklenimi in rdečimi kosčeniimi biseri, ki se na koncu končajo v resice ter se vlečejo po tleh. Tudi ušesa in lase so okrašene z obeski. Takisto se lišpajo mongolske ženske. Njihova oblačila so iz baržuna ali svile. Kroj pa je kitajskemu podoben. Stanujejo v sotornih ali jurtah. To so hišice na 4 ali več vogalov, katere poleti pokrivajo z lubjem ali kožami, pozimi pa s travo ali s prstjo.

Mongoli in Fandse so versko čisto pod vplivom tibetanskih Lam. Med njimi vlada vera v krute malike, ki imajo po sto mrtvaških glav, razbite lobanje, nože in meče, da so bolj strašni. Zato je misijonsko delo med temi rodovi tako težko. Lažje je

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi s velikimi stroški. Mno go jih je, ki so radi slabih razmer tako prisa deti, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LIFTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTCOVANJE

12. januarja:	Champlain v Havre
Vulcania v Trst
16. januarja:	Washington v Havre
18. januarja:	Olympic v Cherbourg
19. januarja:	Ile de France v Havre
Conte di Savoia v Genoa
25. januarja:	Europa v Bremen
Berengaria v Cherbourg
26. januarja:	Lafayette v Havre
30. januarja:	Manhattan v Havre
2. februarja:	Champlain v Havre
Ilex v Genoa
6. februarja:	Olympic v Cherbourg
9. februarja:	Bremen v Bremen
Ile de France v Havre
13. februarja:	Conte di Savoia v Genoa
14. februarja:	Washington v Havre
15. februarja:	Berengaria v Cherbourg
21. februarja:	Sturnia v Trst
22. februarja:	Europa v Bremen
Olympic v Cherbourg
23. februarja:	Champlain v Havre
27. februarja:	Manhattan v Havre
Ilex v Genoa

CE STE NAMENJENI V JUGOSLAVIJO
POTUJTE POPOLNOMA UDOBNO PREKO HAVRE NA OGROMNIH FRENCH LINE EKSPRESNIH PARNIKIH:
"ILE de FRANCE" "PARIS"
29 DEC. — 19. JAN. — 9. MARCA — 30. MARCA
HITRA VOZNJA — IZBORNA POSTREŽBA — KLASNE KABINE V TRETJEM KAZREDU ZA DVE IN ŠTIRI OSOBE
Svetovno slavna francoska kuhinja. — Brezplačno vino z obedi.
VAŠA PRILJAGA POTUJE Z VAMI DO CILJA
Za nadaljnja navodila in karte pišite na —
SLOVENIC PUBLISHING CO. **LEO ZAKRAJŠEK**
TRAVEL BUREAU GENERAL TRAVEL SERVICE, Inc.
216 West 18th St., New York City 302 East 72nd St., New York City

French Line

C. IN KR. DOMIŠLJIJA

Bivši madžarski zunanji minister dr. Gratz je imel v bu-dimpeštanskem "Družabnem klubu" predavanje o mednarodnem položaju v Evropi ter se je v zvezi s tem obširno bavil tudi v vprašanju obnove monarhije in Avstriji in na Madžarskem. V svojih izjavanjih je med drugim naglasil, da bi bilo brezpomembno, udajati se prevelikim nadam in prijetnim iluzijam, kajti za obnovo monarhije je sedaj še več ovir, kakor jih je bilo poprej. Dokler bo Mala antanta tako odločno proti povratku Habsburžanov in obnovi monarhije v Avstriji in na Madžarskem in dokler bo na njeni strani tudi Francija, tako dolgo ni misliti na uresničenje legitimističnih želj in načrtov. Dokler se ne bo Francija sama zavzela za obnovo habsburške monarhije, tudi od Italije ni mogoče pričakovati, da bi se na ljubo monarhistom stavila v nasprotje s Francijo. Ako pa bi se pretiral le en člen protimonarhistične verige, tedaj bi se dala restavracija monarhije izvesti preko noči. Spričo takega položaja mora legitimistična politika zasledovati dva cilja: na eni strani mora prepričati Francijo, da bi bil povratek Habsburžanov v njenem interesu, na drugi strani pa mora pojasniti Mali antanti, da dela napako, ako se protivi povratku Habsburžanov. Francija gotovo nima interesa na tem, da bi prišlo Podunavje docela pod vpliv Nemčije. Dokler pa je položaj na Madžarskem in v Avstriji takšen, kakor je sedaj, se ne bosta mogli več temu dolgo upirati. Na pram Mali antanti mora legi-

timistična politika zastopati mnenje, da bi bil bodoči kralj Madžarske kralj miru, ki se jim ga ni treba bati. Mala antanta si mora biti na jasnem, da predstavlja kralj mnogo večje jamstvo miru, kakor pa sedanje spreminljive politične prilike v obeh podunavskih državah.

Tako daleč bi bilo vse v redu. Legitimistom nihče ne bo branil graditi gradove v oblake. Toda dr. Gratz je zopet enkrat dokazal, kako slepi so bili in so še bivši madžarski in avstrijski diplomati. V svojih nadaljnjih dokazovanjih upravičenosti legitimističnega projekta je namreč dejal, da se nezadovoljevi v nasledstvenih državah še danes ne smatrajo niti za Čehe, niti za Hrvate ali Avstrijce, marveč samo za "c. in kr. ljudi", katere bi le cesarsko-kraljeva avtoriteta držala v šahu in jih odvrnila od vsakega rovarjenja proti miru.

Iz Gratzovih izjavanj se jasno vidi, da si legitimisti ne zamisljajo obnove monarhije v Avstriji in na Madžarskem samo v okviru sedanjih državnih mej, marveč še vedno sanjarijo o obnovi nekdanje avstro-ogrske monarhije, v kateri bi bili Nemci in Madžari zopet "Herrenvolk", vsi drugi narodi pa njihovi sužnji. Za tako "c. in kr." politiko legitimistov se pa ne bo nihče ogreval razen onih "c. in kr." detroniziranih mogočencev, ki bi se zopet radi vsedli na mehke stolčke.

Advertise in "Glas Naroda"